

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
Рев 3094/05
19.04.2006. година
Београд

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Николе Станојевића, председника већа, Звездане Лутовац, Слободана Дражића, Михаила Рулића и Слободана Спасића, чланова већа, у парници тужиоца Предузећа "АА", чији је заступник адвокат, против тужене Републике Србије – Министарства трговине РС, коју заступа Републички јавни правобранилац из Београда, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене, изјављене против пресуде Окружног суда у Јагодини Гж.бр. 946/05 од 19.07 2005. године, у седници већа одржаној дана 19.04.2006. године, донео је

Р Е Ш Е Њ Е

УКИДАЈУ СЕ пресуда Окружног суда у Јагодини Гж.бр. 946/05 од 19.07 2005. године и пресуда Општинског суда у Јагодини П. број 670/04 од 14.12.2004. године и предмет ВРАЂА првостепеном суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Пресудом Окружног суда у Јагодини Гж.бр. 946/05 од 19.07 2005. године одбијена је жалба тужене и потврђена пресуда Општинског суда у Јагодини П. број 670/04 од 14.12.2004. године; којом је тужена обавезана да тужиоцу на име накнаде штете исплати износ од 2.342.212,48 динара са законском затезном каматом на тај износ од 31.07.2000. године па до исплате и износ од 85.100,00 динара на име накнаде трошкова спора, све у року од 15 дана по пријему пресуде.

Против наведене правоснажне другостепене пресуде, тужена је изјавила благовремену и дозвољену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду у смислу члана 386. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија основана јер су нижестепени судови одлучујући о захтеву тужиоца, због погрешно примењеног материјалног права непотпуно утврдили чињенично стање.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је произвођач производа од меса за коју делатност је регистрован. Орган тужене – тржишни инспектор Министарства трговине Републике Србије је дана 13.02.1998. године након извршене контроле тужиоцевог пословања, донео решење о враћању и усклађивању произвођачке и продајне цене прерађевина од меса са ценама из ценовника Комисије за одређивање привредних субјеката који имају монополски положај на тржишту; сходно одредбама Уредбе о мерама за спречавање и отклањање поремећаја на тржишту изазваних злоупотребом монополског положаја ("Сл. гласник РС", бр. 8/95 и 8/97). Ово решење је потврђено дана 22.04.1998. године од стране другостепеног органа тужене – Министарства трговине. Тужилац је потом покренуо управни спор пред Врховним судом Србије исходујући пресуду У. број 2252/98 од 4.11.1998. године којом је поништено наведено решење Министарства трговине Републике Србије јер у наведеном управном поступку није у претходном поступку утврђено да ли тужилац спада у круг лица која представљају привредне субјекте са монополским положајем на тржишту, у ком случају се они о томе и обавештавају. Због наведеног снижавања цена својих производа и немогућности њиховог повећања у периоду од 13.02.1998. године (доношења наведеног првостепеног решења органа управе) до 31.07.2000. године када је цитирана Уредба укинута, тужилац је изгубио добит у износу утврђеном налазом и мишљењем судског вештака финансијске струке од укупно 2.342.212,48 динара на дан 31.07.2000. године (на име главног дуга и обрачунате капитализиране законске затезне камате) у висини неоствареног повећања цена производа од 10,12%.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су заузели правно становиште да је тужена у обавези да тужиоцу накнади материјалну штету у виду изгубљене користи у висини неоствареног повећања цена његових производа; због незаконитог поступања органа тужене-државног органа, у наведеном управном поступку. Заључивши заправо на бази наведене пресуде Врховног суда Србије донете у управном спору, да тужилац није ни био у обавези да се придржава наведеног Ценовника јер на њега није требало да се примењује цитирана Уредба, због чије погрешне примене му је и проузрокована утврђена материјална штете.

Међутим, основано се ревизијом тужене указује на погрешно примењено материјално право, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Наиме, према члану 25. Устава Републике Србије свако има право на накнаду материјалне и нематеријалне штете коју му незаконитим или неправилним радом нанесе државни орган или организација која врши јавна овлашћења или службено лице. Одредбом члана 172. став 1. Закона о облигационим односима прописано је да правно лице, па и држава, одговара за штету коју његов орган

облигационим односима прописано је да правно лице, па и држава, одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Стога се поступање органа за чији рад одговара држава, законитост и правилност његовог рада, оцењује према прописаним правилима поступка за рад тог органа и околностима конкретног случаја.

Тужиоцу је наређено враћање и усклађивање цена тужиочевих производа решењем првостепеног органа управе тужене које је донето дана 13.02.1998. године на основу члана 42. став 1. тачка 8. Закона о условима за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", број 39 од 19.09.1996. године, са изменама и допунама у броју 20/97 од 14.05.1997. године); којим је било предвиђено да ће инспектор изрећи меру отклањања противправног стања привременом забраном обављања делатности правном лицу, физичком лицу односно предузетнику, затварањем просторије у којој се обавља делатност или на други одговарајући начин, у таксативно набројаним случајевима.

Према томе, како држава одговара за неправилан и незаконит рад својих органа по основу кривице тог органа чијим је неправилним и незаконитим радом проузрокована штета трећим лицима у смислу члана 172. Закона о облигационим односима; то су нижестепени судови пропустили да законитост рада органа тужене оцене са тог аспекта, односно аспекта одредби цитираног Закона о условима за обављање промета робе, вршење услуга у промету робе и инспекцијском надзору, који је био на снази у време доношења првостепеног решења органа управе тужене, према чијој одредби члана 42. став 1. тачка 8. је инспектор имао право и дужност да у поступку контроле и вршења надзора изриче одговарајућу меру у таксативно набројаним случајевима, од којих је под тачком 4. назначен случај када се роба продаје или пружају услуге по ценама вишим од прописаних, односно утврђених калкулацијом или ценовником. Следом тога ће у поновном поступку првостепени суд пре свега проверити и утврдити да ли је у време доношења наведеног решења тржишног инспектора од 13.02.1998. године, тужилац вршио продају својих производа по ценама вишим од прописаних, да би тек потом могао да процени правни основ, односно законитост рада наведеног органа управе тужене у време доношења тог и другостепеног решења и то са правног аспекта цитираног Закона, на бази којег су она донета.

Са правног становишта Врховног суда је при том неприхватљив третман правног дејства наведене правоснажне пресуде Врховног суда Србије донете у управном спору У. број 2252/98 од 4.11.1998. године, који јој придају нижестепени судови у оцени законитости рада органа управе тужене у том управном поступку, третирајући ту судску одлуку којом је уважена тужба тужиоца и поништено другостепено решење, као доказ о незаконитости рада органа управе тужене, у конкретној ситуацији. Међутим, из садржине ове судске одлуке произлази да је Врховни суд у тој контроли законитости рада органа управе тужене нашао да у наведеном управном поступку има процесних грешака, са ког разлога је и уважио тужбу тужиоца. Наиме, у оваквом спору судске контроле законитости управног акта суд је овлашћен да испитује законитост (али не и целисходност) управног акта, а садржина те судске контроле обухвата испитивање акта са формалноправне - процесне и са материјално-правне стране. Али назначена судска одлука није пресуда тзв. "пуне јурисдикције" јер њом Врховни суд није решио управну ствар тужиоца мериторно, односно није решио о постојању или непостојању права тужиоца или о његовом интересу; да би она могла имати материјално-правне консеквенце на остварење права тужиоца (на накнаду штете) у овом спору.

Стога ће првостепени суд у поновном поступку ради правилне примене материјалног права утврдити чињенице на које му је указано у овом решењу а које су релевантне за оцену основа одговорности тужене за тражену накнаду материјалне штете. Следом тога ће одлучити о тужиочевом захтеву и за ту одлуку дати јасне и аргументоване разлоге, засноване на адекватној примени материјалног права.

Како одлука о трошковима спора зависи од исхода одлуке о главној ствари, то је и она укинута сходно члану 166. став 3. ЗПП.

Са изложених разлога Врховни суд је одлучио као у изреци овог решења применом члана 395. став 2. раније важећег ЗПП, у вези члана 491. став 1. важећег ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 125/2004 од 22.11.2004. године, са применом од 23.02.2005. године).

Председник већа-судија

Никола Станојевић, с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

дц